



Vereniging Bomenbond Rijnland

# Jaarverslag 2022

## Inhoud

Gezonde groei	2
Leiden	3
Waarom Leiden?	
Kapvergunningen	
Lobby, Participatie en Inspraak	
Advies Vlietzone-Midden (Leiden-Zuidwest)	
Actie hervat: Waarom staat hier nog geen boom?	
Bijdrage aan Register Ecologische Bomen	
Oegstgeest	5
Voorschoten	6
Leiderdorp	6
Zoeterwoude	6
Katwijk	6
Leidschendam-Voorburg	7
Communicatie/PR	8
Interne Zaken	8
Cursus Bomengezondheid	
Bestuur en Vereniging	
Financiën	9



## Gezonde groei

Het jaar 2022 was in meerdere opzichten een hersteljaar voor onze Bond. Door de beheersing van corona konden alle bijeenkomsten weer fysiek plaatsvinden. De ALV op 3 september 2022 was een prettig weerzien met nieuwe en oude leden.

De Bomenbond Rijnland kwam in 2022 achttien maal in actie richting lokale overheden. Dit betrof veelal de indiening van zienswijzen of bezwaren, maar ook (vaak uitvoerige) adviezen voor gemeentelijke groenbeleid en incidenteel een alarmkreet. Daarnaast participeerde de Bond in formeel en informeel overleg met gemeente-ambtenaren over ecologische kwesties.

Ook trad de Bond incidenteel in contact met particuliere grondeigenaren over hun groenbeheer, om schadelijke ingrepen te helpen voorkomen.

Naast vele acties in de gemeente Leiden konden we met hulp van onze leden in 2022 ook in actie komen in de gemeenten Oegstgeest, Voorschoten, Leiderdorp, Zoeterwoude, Katwijk en Leidschendam-Voorburg.

De Bomenbond Rijnland groeide in 2022 van 231 naar 236 leden.

2022 was ook het jaar waarin een aantal nieuwe vrijwilligers actief werd. Dit was een rechtstreeks gevolg van de meerdaagse cursus Bomengezondheid die we in mei 2022 organiseerden voor leden en potentiële leden. Hierdoor werden de taken van het zwaar overbelaste bestuur weer enigszins verlicht.

Daarnaast organiseerden we diverse excursies voor onze leden om hun kennis van bomen en bomenbeleid te versterken.



## Leiden

### *Waarom Leiden?*

Leiden was en is het zwaartepunt van onze activiteiten. Dat heeft historische oorzaken: De Bomenbond Rijnland is in Leiden opgericht. Maar er spelen in deze bouwgrage stad ook meer dossiers dan in alle omliggende gemeentes bij elkaar.

We zijn in Leiden actief op vele fronten. We beïnvloeden het ruimtelijk beleid, we beoordelen kapvergunningen, dienen gevraagd en ongevraagd adviezen en bezwaren in. En zonodig voeren of steunen we acties tegen ontwikkelingen die de kwetsbare ecologie van Leiden dreigen te benadelen.

Zo ondersteunden we een petitie tegen de aanleg van een disc-golfbaan in het polderpark Cronesteyn, waar sportwethouder Dirkse eerder al een subsidie van 32.000 euro voor had toegezegd. Dit zou de recreatiedruk in rustig, openbaar gebied verder vergroten. Onder publieke druk heeft de wethouder de vergunning uiteindelijk geweigerd.

### *Kapvergunningen*

Een team van actieve leden in Leiden houdt iedere week de aangevraagde en verleende kapvergunningen tegen het licht om te bezien waar nadere actie nodig is, zoals het indienen van een zienswijze, het schrijven van een bezwaarschrift of het aantekenen van beroep.

Zo hebben we een zienswijze ingediend met argumenten tegen de kap van een zeventig jaar oude ecologisch waardevolle Gewone esdoorn in een groenstrook aan de Willem Klooslaan. De boom had weliswaar een mechanisch defect, maar zou met een eenvoudige constructieve verankering zijn te behouden. Helaas heeft de gemeente hiervoor niet gekozen en werd de kap om veiligheidsredenen voortijdig doorgezet zodat wij hiertegen geen formeel bezwaar meer konden maken.

Voor ons is hier een essentiële vraag aan de orde: in hoeverre wil de gemeente eigenlijk investeren in een ecologisch waardevolle boom met een stamdiameter van meer dan 50 centimeter. Het antwoord van de gemeente stelde ons zwaar teleur: "70 jaar is een keurige levensduur voor een boom in de stad." Onze visie is dat juist dergelijke oude en ecologisch waardevolle bomen extra bescherming verdienen.

### *Lobby, participatie en inspraak*

Om de belangen van bomen te vertegenwoordigen is de Bomenbond actief in alle levensstadia van bomen. We komen op voor een gezonde groeiplaats van bomen (bodem), de aanplant van individuele bomen én van grotere houtopstanden, het onderhoud van bomen, de levensduurverlenging van bomen, het behouden van het hout (zoveel mogelijk in het ecologisch systeem houden) en het in voldoende mate compenseren van gekapte bomen (niet alleen stammen tellen, maar bijvoorbeeld ook het compenseren in boomkroonvolume).

Zo hebben wij gelobbyd voor de aanplant van extra fruitbomen in de Oostvlietpolder. Dat heeft ertoe geleid dat door onze bemiddeling 52 fruitbomen op 21 december 2022 door de *stichting Leiden European city of science 2022* zijn gedoneerd aan het Zuid-Hollands Landschap. Deze bomen zijn op 16 maart 2023 geplant.

Om bomen te behouden en waar nodig te compenseren hebben wij geparticipeerd bij diverse grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de Ringweg Leiden Noord, Leiden Bio Science Park en diverse zogenoemde wijkvernieuwingsprojecten in verband met de vervanging van het riool en ruimtereservering voor een warmtenet en grootschalige woningbouwprojecten.



## *Advies Vlietzone-midden (Leiden-Zuidwest)*

Langs de Vliet wil de gemeente Leiden een nieuw bedrijventerrein inrichten in een waardevolle boomstructuur. Vlietzone-Midden ligt tussen sportpark De Vliet (met het Combi-bad) en de afvalwaterzuiveringsinstallatie van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De gemeente heeft de Bomenbond Rijnland om advies gevraagd.

Wij hebben ons advies eind 2022 aan de gemeente toegezonden. Het bevat zes aanbevelingen die ertoe moeten leiden dat de groene structuur in dit gebied wordt versterkt. Voor de nieuwe inrichting van het terrein zouden de bestaande bomen leidend moeten zijn. Het bouwproces (aanvoer en opslag van materialen) dient de bijbehorende biotopen te ontzien.

De Bomenbond Rijnland meent dat de gemeente hier een uitgelezen kans heeft om te laten zien dat bouwen gepaard kan gaan met bescherming van bomen en versterking van waardevolle groenstructuren. In het gebied staan veel ecologisch waardevolle eiken, essen en populieren.

## *Actie hervat: Waarom staat hier nog geen boom?*

In 2022 deden we opnieuw een oproep aan Leidenaren om plekken in de stad aan te wijzen waar best een boom kan staan. Een jaar tevoren hadden we ons eerste rapport met 100 kale plekken aangeboden aan klimaatwethouder North. Uiteraard was daarna de gemeente aan zet om te beoordelen of de genoemde plekken ook qua ruimtebeleid en bodemgebruik (kabels/leidingen) geschikt zijn voor een of meer bomen.

De gemeente heeft ons op ambtelijk niveau in februari 2023 toegelicht waarom een reactie op het eerste rapport is uitgebleven. De verklaring daarvoor is dat in 2022 de gemeente ook zelf is gaan kijken waar extra bomen aangeplant zouden kunnen worden en heeft daarbij in eerste instantie de focus op de binnenstad gericht met de bedoeling daar 50 bomen extra aan te planten. Aan de zoektocht naar aanplantplaatsen in de binnenstad heeft de bomenbond in 2022 door middel van twee fietstochten - samen met ambtenaren van de gemeente - deelgenomen. De te verwachten positieve resultaten – dat wil zeggen; de verwachting dat het als gevolg daarvan tot daadwerkelijke aanplant van bomen komt - laten zich voorlopig nog op twee handen tellen (minder dan 10 bomen). Onze tweede actie, die in het voorjaar van 2022 begon, heeft helaas nog geen extra boom opgeleverd in de binnenstad.

De rapportage van editie II zal naar verwachting in de zomer van 2023 worden uitgebracht..

## *Bijdrage aan Register Ecologische Bomen van Gemeente Leiden*

In 2022 heeft de Bond veel tijd gependeed aan een uitvoerig advies over het aankomende gemeentelijke Register Ecologische Bomen. Een eerste overleg hierover vond plaats op initiatief van de gemeente Leiden, met enkele deskundigen en onze Bond.

Het Register Ecologische Bomen zal onderdeel uitmaken van de Verordening op de Fysieke Leefomgeving Leiden, onderdeel Bomen. In de conceptversie wordt de ecologische waarde van boomsoorten vastgelegd in zeven categorieën. Zo mogen bomen die zijn ingedeeld in categorie -1 niet meer worden aangeplant in Leiden en bomen in categorie 0 alleen bij hoge uitzondering. De boomsoorten in de categorieën 3 en 4 genieten extra bescherming en worden bij het bereiken van een stamdiameter van 50 centimeter aangeduid als ecologisch waardevolle bomen. Andere boomsoorten worden pas extra beschermd als ze een stamdiameter hebben bereikt van 80 centimeter. Ze worden dan monumentaal genoemd. De gemeente gebruikt het register ook om



verplichtingen op te leggen bij de herplant van bomen in compensatieplannen voor geplande bomenkap. Bij de herplant moet 50 procent of meer van de soorten dan komen uit de categorieën 2, 3 of 4.

De Bomenbond Rijnland heeft breed onderbouwde kritiek geleverd op de samenstelling van dit concept register. Op basis van actuele wetenschap zijn bepaalde soorten niet correct benoemd en/of ingedeeld. Verder hebben we kritiek op de beoogde rubricering en op de toepassingsmogelijkheden.

Wij vinden bijvoorbeeld de rubricering in zeven categorieën nodeloos complex, met name voor toekomstige gebruikers. Drie categorieën zouden kunnen volstaan:

[1] Invasieve exoten: deze niet aanplanten

[2] Ecologisch meest waardevolle boomsoorten: deze bij voorkeur aanplanten (voorstel Bomenbond Rijnland: minstens 60 procent in compensatieplannen)

[3] Overige boomsoorten: deze in beperkte mate aanplanten (voorstel Bomenbond Rijnland: maximaal tot 40 procent in compensatieplannen).

Met deze indeling hoeven alleen de soorten in de categorieën ‘invasieve exoten’ en ‘ecologisch meest waardevolle bomen’ expliciet in het register opgenomen te worden. Dat zou een lijst opleveren met circa 300 boomsoorten in plaats van de voorgestelde 1600.

De aanname dat de toepassing ecologisch een positief saldo zou opleveren bij voldoende herplant van soorten uit de hoogste categorieën achten wij onterecht. Immers, ook de omvang van stam en boomkroon bepaalt in hoeverre compensatie effectief is. Het verlies van grote bomen kan de ecologie decennialang op achterstand zetten wanneer er kleine bomen voor worden teruggeplaatst.

De wethouder heeft bij de behandeling van de Verordening op de Fysieke Leefomgeving aan de gemeenteraad toegezegd, een stadsgesprek te willen voeren over het bomenregister. De uitkomst van dit stadsgesprek is te verwachten in 2023.

## Oegstgeest

De cursus Bomengezondheid heeft enkele nieuwe leden opgeleverd, zodat we nu van een ‘tak’ Oegstgeest kunnen spreken. We hebben goede contacten met de ‘groene’ beleidsambtenaren en kunnen zo nodig snel schakelen. We hebben meegedaan met een lokale klimaatconferentie en een zienswijze geschreven op de Omgevingsvisie Oegstgeest.

De algemene indruk is dat het openbaar groen in Oegstgeest goed beschermd wordt. De kapaanvragen waren in alle gevallen terecht (dode of gevaarlijke boom).

Naar aanleiding van de kapaanvragen voor acht monumentale bomen op het particuliere landgoed Endegeest hebben we een excursie gemaakt onder leiding van boomdeskundige Hans van Daalen.

De bomen op particulier terrein blijken in Oegstgeest veel minder goed beschermd. De gemeente stelt dat de kap van drie gezonde, monumentale bomen op Endegeest (waarvan één kastanje die naar verluidt geplant is door Jan Wolkers) niet onrechtmatig was.

Bij ons roept dit standpunt inzake een landgoed met hoge natuurwaarden grote bedenkingen op, wij willen hierop terugkomen. In maart 2022 hebben we alvast de gemeenteraad verzocht de gekapte eiken en kastanjes te laten vervangen door drie bomen van vergelijkbare omvang.

De huidige eigenaar van Endegeest, de Oudendal-groep, is niet geïnteresseerd in natuurwaarden maar wel in het bouwen van dure woningen. De Bomenbond heeft zich daarom (eind 2021 al) gevoegd bij het beroep op het bestemmingsplan De Geesten dat de Stichting Behoud Wilhelminapark en Geesten heeft aangespannen bij de Raad van State.



Om te tonen dat de Bomenbond geen zure tegenpartij is, doen we, waar we kunnen, ook positieve suggesties. Op een te kappen boom aan de Juffermanstraat groeide een enorme maretak. Via ons is contact opgenomen met Naturalis. De maretak is in de museale collectie opgenomen.

In onze zienswijze op de [Ontwerp Omgevingsvisie 2030](#) van Oegstgeest deden we bovendien een constructief voorstel: behoud gekapt hout. Enkele andere Nederlandse gemeentes doen dit al. Gekapt hout kan lang CO2 vasthouden. De gemeente Oegstgeest kan zich inspannen om het niet-verhandelbare hout van gekapte of omgevallen bomen zo lang mogelijk te gebruiken. Denk aan gebruik voor hekken, klimtoestellen, bruggen. Of als buffer, bijvoorbeeld tegen bermparkeren.

Ook adviseren wij het zeer groene Oegstgeest om dode bomen laten staan en omgevallen bomen te laten liggen zolang deze geen gevaar opleveren. Deze objecten vormen beschutting en voedsel voor onder meer spechten, vleermuizen, insecten en schimmels. En voor hout dat écht weg moet: zorg dat het terecht komt in schone verbrandingsovens met een hoog rendement.

## Voorschoten

In 2021 hadden we beroep aangetekend tegen de beslissing om het bestemmingsplan voor Huize Bijdorp te wijzigen. Op het terrein zullen 12 villa's gebouwd gaan worden, ten koste van veel groen en bomen. Dit terwijl het landgoed na herontwikkeling een openbaar wandelgebied zal worden.

Na enkele intensieve gesprekken met de Congregatie die eigenaar is van de grond, hebben wij afspraken kunnen maken om de natuurwaarden zoveel mogelijk te sparen. Op ons advies heeft de Congregatie een bureau ingeschakeld om de waardevolle bomen op het landgoed te inventariseren. Daarop hebben we het beroep ingetrokken. Dit mede omdat juristen de kans van slagen op een voor ons gunstige uitspraak zeer klein inschatten.

## Leiderdorp

In Leiderdorp is onder andere ons lid Edwin Brussee actief, tevens boominspecteur van de (landelijke) Bomenstichting. Daarmee zijn veel boomkwesties in Leiderdorp 'afgedekt'. Edwin heeft inmiddels contact met enkele Leiderdorpse leden die (opnieuw) actief zijn geworden. Onder andere hebben we overleg over het nieuwe groenbeleid. Zo zijn we weer in gesprek met de gemeente.

## Zoeterwoude

We hebben een van onze leden ondersteund bij het schrijven van een zienswijze op het concept-bomenbeleid van de gemeente Zoeterwoude

## Katwijk

In mei werden we benaderd door enkele inwoners uit Katwijk. Dunea heeft een vergunning aangevraagd voor massale bomenkap in het Natura 2000-gebied in Berkheide. Daarop hebben wij, net als enkele betrokken burgers uit Katwijk, een zienswijze geschreven.

Onze Bond en de andere insprekers bleken echter niet ontvankelijk omdat de vergunning niet betrekking had op openbaar groen, maar op sloop van de barakken. We hebben, mede door tijdgebrek, geen gelegenheid gehad om een aanvullende zienswijze of een beroep in te stellen.



## Leidschendam-Voorburg

Ook buiten het kerngebied van onze activiteiten worden we af en toe benaderd met vragen over kap. Onder andere in Alphen aan de Rijn en Woubrugge was dit in 2022 het geval. We geven dan advies, maar kunnen zelf geen actie ondernemen vanwege onze nog te beperkte menskracht.

Een uitzondering maakten we voor Leidschendam-Voorburg. Deze gemeente grenst aan Voorschoten. In natuurgebied De Vlietlanden heeft projectontwikkelaar Dutch Lake Residence (DLR) plannen voor de aanleg van 222 vakantiewoningen en 569 parkeerplaatsen op (nu nog) openbaar terrein. Bovendien is het voornemen van de projectontwikkelaar enorme aarden wallen rond het gebied op te werpen. De aanleg van de wallen zou ten koste gaan van 2800 van de 3600 bomen in dat gebied, alsook van ander groen en de daarmee verbonden dieren zoals vogels, vleermuizen, steenmarters en andere zoogdieren. Hier is veel weerstand tegen, zowel vanuit het publiek als vanuit de politiek.

We hebben voor leden en niet-leden een excursie verzorgd en zienswijzen gestuurd aan de gemeente Leidschendam-Voorburg en aan Provinciale Staten van Zuid-Holland. Daarnaast hebben we een verzoek ingediend op grond van de Wet open overheid (WOO) teneinde alle voor ons relevante rapporten op te vragen. De uitkomst daarvan is te verwachten in het voorjaar van 2023. Als een van de partijen blijft doorprocederen tot aan de Raad van State kan het nog wel wat later in het jaar worden. We blijven ons inzetten voor de bomen en de daarmee verbonden ecosystemen in Vlietland. Openbaar groen is essentieel voor mens en dier.

[N.B. Op 30 maart 2023 werd bekend dat de projectontwikkelaar de ontheffingsaanvragen Wet Natuurbescherming die nodig zijn voor de aanleg van de grondwallen, heeft ingetrokken. Ons verzoek om openbaring van de relevante rapporten bleef echter staan].

## Communicatie/PR

Onze Bond heeft in 2022 vaker de lokale en/of regionale pers gehaald. We stonden dertien keer in het Leidsch Dagblad, tweemaal in de Oegstgeester Courant en we waren viermaal te lezen, te zien en te horen op Sleutelstad.nl.

We brachten twee nieuwsbrieven uit voor onze eigen abonnees en daarnaast publiceerden we tientallen nieuwsberichten op de eigen site. Een social mediabeleid is in ontwikkeling. We zijn inmiddels al actief op Twitter en Instagram.

Om meer inwoners van ons kerngebied te interesseren, hebben we ons standwerk bij publieke evenementen nieuw leven ingeblazen.

In 2022 stonden we met een eigen kraam op Groenmarkten in Oegstgeest, Leiden en Voorschoten. Dit leverde, naast contacten met verwante organisaties, ook nieuwe leden op.



## Interne Zaken

### *Cursus Bomengezondheid*

We organiseerden voor het eerst een cursus Bomengezondheid voor (aspirant-)leden. Ruim 20 leden hebben deelgenomen.

In vier avonden maakten we kennis met vier relevante thema's. Wat is eigenlijk een boom (biologisch en juridisch), hoe bepaal je zijn conditie en vitaliteit, hoe worden bomen wettelijk beschermd, en welke bomen passen er in de stad van de toekomst?

Inhoudelijk werd de cursus verzorgd door de experts Hans van Daalen, Ruben van Praag, Edwin Brussee, Edwin Koot, Arthur Barendsen, Niels de Zwarte, Barbara Gravendeel en Rinny E. Kooi.

Iedere deelnemer kreeg een Certificaat van deelname. Het ligt in de bedoeling om deze cursus elke twee jaar te herhalen, zodat onze leden zelfstandiger kunnen optreden om bomen en parkbiotopen te beschermen en bij te dragen aan een verantwoord lokaal bomenbeleid.

### *Bestuur en vereniging*

Door ziekte heeft Arjan Korevaar in 2022 zijn taak als voorzitter moeten neerleggen. Arjan heeft in 2017 het voorzitterschap overgenomen van Rolf van Beek en heeft met zijn aimabele bestuursstijl achter de schermen veel betekend. Zijn taak is tijdelijk overgenomen door Monique Lamers, die sinds september 2022 interim-voorzitter is.

Ziekte was ook de oorzaak van het vertrek van penningmeester Astrid Roquas. Peter de Bolster trad af omdat hij het bestuurslidmaatschap niet kon combineren met zijn overige activiteiten.

Tijdens de ALV van 3 september 2022 zijn twee nieuwe bestuursleden benoemd: Eduard Groen en Tessa Viragh, beide als algemeen lid. Met Dick de Vos als secretaris bestond het bestuur eind 2022 uit vier leden.

Eind 2022 telde de vereniging 236 leden.





## Financiën

### Inkomsten en Uitgaven 2022

In 2022 kreeg de Bomenbond een eenmalige bijdrage à € 1000, - van de Stichting Dorpsbehoud Oegstgeest (SDBO). Als gevolg van hun opheffing kregen wij en enkele verwante verenigingen een deel van het resterende banksaldo. (Met de SBDO zijn wij in 2020 in beroep gegaan tegen de aanleg van het kunstgras op het ASC-terrein in Oegstgeest.)

Aan de uitgavenkant was een bedrag van € 1500 begroot voor de cursus Bomenbescherming. Deze kosten vielen lager uit doordat sprekers sympathieke tarieven rekenden en het aantal deelnemers hoger was dan verwacht. Per saldo draaide de cursus ongeveer break-even.

Ook de juridische kosten (€575) bleven sterk achter bij de ramingen (€ 1500). De ledenbijdragen zakten naar € 2816,50 als gevolg van het niet herinneren aan het betalen van de jaarlijkse contributie. Eenmalige bijdrage en contributies samen zorgden er toch voor dat het begrote bedrag (€ 3300) ruim is overschreden.

Alles bij elkaar had dit tot gevolg dat het banksaldo is opgelopen van € 8534 naar € 10487 ultimo 2022. Er komen echter in het jubileumjaar 2025 grote kosten aan.